

A. Olszewski

Teoria, estetyka i krytyka artystyczna

Ochrona Zabytków 8/3 (30), 214-215

1955

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Renesans w Krakowie. Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, 1953, nlb., il. 1 — Spis rozpraw naukowych i wydawnictw dotyczących renesansu krakowskiego, które ukazały się nakładem Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa w ciągu dotychczasowej jego działalności (1897—1953).

Andrzej Ryszkiewicz, Bibliografia rzemiosła artystycznego, cz. I — tkaniny. „PSL“, r. V, nr 3, 1951, str. 15 — Oprócz prac polskich uwzględniono również niektóre polonica zagraniczne.

Kazimierz Majewski i Halina Bitterner, Materiały do bibliografii archeologii śródziemnomorskiej w Polsce za lata 1800—1950, (Biblioteka archeologiczna 4), Warszawa—Wrocław 1952, str. 91. Nakładem Polskiego Towarzystwa Archeologicznego — Zawiera m. in. szereg pozycji dotyczących się sztuki epoki starożytnej.

Jerzy Aleksander Wielowiejski, Bibliografia archeologii polskiej za rok 1948. „Arch.“, t. III, 1949, wyd. 1952, str. 317—337 — Obejmuje znane autorowi „prace naukowo-badawcze i naukowo-popularne z zakresu archeologii i dziedzin pokrewnych napisane przez Polaków, wydane w języku polskim, lub pozostające w związku z archeologią polską.“

Jerzy Aleksander Wielowiejski, Bibliografia archeologii polskiej za rok 1949. „Arch.“, 1950—1951, r. IV, wyd. 1953, str. 125—136. — Bibliografia obejmuje znane autorowi „prace naukowo-badawcze i naukowo-popularne z zakresu archeologii i dziedzin pokrewnych napisane przez Polaków, wydane w języku polskim lub pozostające w związku z archeologią polską.“

Lidia Winniczuk i Juliusz Domański, Antyk w Polsce w 1952. „Meander“, r. VII, 1952, str. 485—496. — Bibliografia, nie uwzględniająca prac drukowanych w Meandrze.

E. K., Iwan Starczuk (1894 -1950), „Arch.“, 1950—1951, r. IV, wyd. 1953. — Nekrolog wraz z bibliografią prac zmarłego, zawierającą pozycje odnoszące się do sztuki starożytnej.

Stefan Nosek, Skorowidz osób, nazw geograficznych i ilustracji do dwudziestu (I—XX) tomów „Światowita“. Warszawa 1954, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, str. 280. — Opracowanie zawiera spis treści 20 roczników „Światowita“ oraz skorowidz osób, nazw geograficznych i ilustracji.

Irena Chmielińska, Materiały do bibliografii polskiej sztuki ludowej (1950—1952). „PSL“, r. VI, nr 6, 1952, str. 19 (do-

datek do nr 6). — Materiały „za lata 1950—1952 są próbą możliwie pełnej rejestracji literatury wymienionego okresu“.

TEORIA, ESTETYKA I KRYTYKA ARTYSTYCZNA

Władysław Banaszkiewicz, Raddzieckie prace z zakresu teorii sztuki, estetyki i krytyki artystycznej w polskich przekładach. „Mat. do stud.“, r. III, nr 4, 1952, str. 245—258. — Przekłady ogłoszone drukiem — od roku 1946 do 1952.

Jan Białostocki, Cyrkiel i „Melancholia“. O teorii sztuki Albrechta Dürera. „Mat. do stud.“ r. V, nr 3—4, 1954, str. 269—335, il. 38—41 i nlb. — Przedstawienie poglądów Dürera na zagadnienia sztuki i jego prac na polu badań teoretycznych, opatrzone licznymi cytacjami wypowiedzi artysty. Artykuł podaje obfitą literaturę poświęconą Dürerowi.

Jan Białostocki, Między romantyzmem a pozytywizmem. Stanowisko Fromentina w dziejach krytyki artystycznej. „Mat. do stud.“, r. V, nr 1, 1954, str. 169—208, il. 51—58. — Przedstawienie działalności Fromentina jako krytyka sztuki, wraz z uwagami na temat jego malarstwa.

Jan Białostocki, Z dziejów teorii sztuki klasycyzmu: „Uwagi o malarstwie“ Poussina. „Meander“, r. VI, 1951, str. 177—189, il. 1. — Zaopatrzone komentarzem tłumaczenie dzieła francuskiego teoretyka XVII wieku.

Piotr Grzegorzczak, Prus jako krytyk sztuki, wybór wypowiedzi. „Mat. do stud.“, II, nr 6, str. 118—202. — Wypisy z wypowiedzi Prusa o sztuce poprzędzone wprowadzeniem omawiającym tło epoki działalności pisarza.

Nina Gubrynowicz, Książka Stanisława Witkiewicza pt. „Sztuka i krytyka u nas“. „Przeł. Art.“, 1951, nr 5, str. 68—71. — Charakteryzuje działalność piśmienniczą Witkiewicza z zakresu sztuk plastycznych.

Jerzy Halicki, Uwagi nad rękopisem Józefa Jakuba Tatarkiewicza. „Meander“, r. VII, 1952, str. 345—372. — O rękopisie Tatarkiewicza napisanym w latach 1852—3. Autor zaznacza, iż pragnie zająć się specjalnie cz. II, „Krótki Zbiór Historii Rzeźbiarstwa od najdawniejszych do teraźniejszych czasów“ i cz. III „Kostiumy czyli, Ubioro rozmaitych starożytnych Narodów oraz tych zwyczajów.“

Stefan Kozakiewicz, Początki krytyki artystycznej w Warszawie (1819—1845). „Mat. do stud.“, II, 1951, nr 6, str. 61—83. — Porusza zagadnienia krytyki artystycznej związanej z bieżącymi wystawami

dział sztuki, poglądy na sztukę i artystów wyrażane w recenzjach i sprawozdaniach w ówczesnych periodykach.

Stefan M o r a w s k i, Szkice z podstawowych zagadnień estetyki marksistowskiej. 1952. Państwowy Instytut Sztuki. — Autor zajmując się problemami estetyki marksistowskiej przytacza szereg przykładów z dziejów sztuki.

Lech N i e m o j e w s k i, Witruwiusz w świetle ostatnich badań. „Sprawozdania z posiedzeń Wydziału II Nauk Historycznych, Społecznych i Filozoficznych“, r. XLIII, 1950, Towarzystwo Naukowe Warszawskie, 1952, str. 47—55. — Zagadnienie: Witruwiusz a Alberti. Porusza niektóre kwestie wiążące się z dziełem Witruwiusza, np. zagadnienie źródeł, z których czerpał autor starożytny, itd.

Anna P r z e r ę b s k a, „Wędrowiec“ a zagadnienia plastyki. Z dziejów polskiej krytyki artystycznej w latach 1884—87. „Mat. do stud.“, r. III, nr 2—3, 1952, str. 190—244. — Omówienie krytyki artystycznej na łamach „Wędrowca“, zaopatrzone cytatami.

Juliusz S t a r z y ŋ s k i, O realizmie w polskiej krytyce artystycznej XIX wieku. „Mat. do stud.“, II, 1951, nr 6, str. 7—31. — Omówienie polskiej krytyki artystycznej w XIX stuleciu ze specjalnym uwzględnieniem zagadnień realizmu.

Juliusz S t a r z y ŋ s k i, Z dziejów teorii sztuki w epoce Odrodzenia. „Mat. do stud.“, II, 1951, nr 7—8, str. 7—52. — Autor przedstawia różne kierunki w poglądach na sztukę i działalność szeregu teoretyków od w. XIV do — XVI.

Aleksander W o j c i e c h o w s k i, „Triumf sztuki nad maszyną“. Uwagi o artykule Juliana Marchlewskiego pt. „Z wystawy powszechnej.“ „Mat. do stud.“, r. III, nr 1, str. 177—196. — Z dziejów poglądów na zagadnienie sztuki.

HISTORIA SZTUKI — DZIAŁ OGÓLNY

Roman A r t y m o w s k i, Plastycy w Komunie Paryskiej, „Przegl. Art.“, 1951, nr 3, str. 28—37, il. nlb. — Postawa artystów francuskich podczas Komuny Paryskiej.

M. W. A ł p a t o w, W obronie Odrodzenia przeciw teoriom burżuazyjnej nauki o sztuce. „Mat. do stud.“, II, 1951, nr 7—8, str. 295—323. — Marksistowskie spojrzenie na sztukę epoki renesansu oraz krytyka poglądów przeciwnych.

Marta B ą b l e w s k a, Andrzej K o s s a k o w s k i, Społeczne problemy plastyki rumuńskiej. „Przegl. Art.“, 1952, nr 5, str. 60—68, il. nlb. — Krótki przegląd plastyki

rumuńskiej XIX i XX stulecia ze zwróceniem uwagi na zagadnienia społeczne.

Jan B i a ł o s t o c k i, Pojęcie manieryzmu i problem odrębności sztuki polskiej w końcu XVI i w początku XVII w. „Mat. do stud.“, r. IV, nr 2, 1953, str. 179—198. — Autor przedstawia zagadnienie manieryzmu i różne nań poglądy oraz zestawia jego cechy ze zjawiskami, występującymi w sztuce na terenie Polski.

Adam B o c h n a k, Historia sztuki wieków średnich (notatki z wykładów), 1951, str. 372, maszynopis powielany. Uniwersytet Jagielloński, Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych. — Skrypt przeznaczony dla studentów historii sztuki na kursie uniwersyteckim, obejmujący dzieje sztuki od epoki starochrześcijańskiej do końca średniowiecza.

Adam B o c h n a k, Historia sztuki wieków średnich, notatki z wykładów, Wyd. II, Kraków 1953, str. 312, maszynopis powielany. Uniwersytet Jagielloński, Nakładem Państwowego Wydawnictwa Naukowego.

Kazimierz B u d z y k, W sprawie syntezy dziejów sztuki polskiej czasów nowożytnych. „Mat. do stud.“, r. IV, nr 1, 1953, str. 249—265. — Autor zaznacza na wstępie, że wypowiedź chciałby poświęcić konfrontacji prac nad syntezą dziejów literatury polskiej z osiągnięciami historyków sztuki. Artykuł omawia zagadnienia związane z opracowaniem I części podręcznika akademickiego historii sztuki polskiej.

Marcin C z e r w i ŋ s k i, Tradycje włoskie. Szkice literackie. 1953, Spółdzielnia Wydawnicza Czytelnik, str. 112, il. nlb. — Jeden z rozdziałów zawiera uwagi na temat sztuki renesansu włoskiego

Historia sztuki nowożytnej, Notatki z wykładów Prof. Dra Adama Bochnaka, Cz. I — senesans, Cz. II — barok, str. 389 i 241, Kraków 1952, maszynopis powielany. Uniwersytet Jagielloński, Nakładem Państwowego Wydawnictwa Naukowego. — Skrypt przeznaczony jest dla studentów historii sztuki na uniwersytecie. Obejmuje dzieje sztuki epoki nowożytnej, we Włoszech też sztukę XIV i XV wieku, a także malarstwo niderlandzkie i francuskie XV stulecia.

Irena J a k i m o w i c z, Z dziejów sporu o rację bytu polskiej sztuki narodowej. „Mat. do stud.“, II, 1951, nr 6, str. 84—117. — Omówienie współczesnych poglądów na zagadnienie sztuki narodowej oraz sporów toczących się w Polsce około połowy XIX w. ilustrowane wypisami z prac ówczesnych autorów.

Władysława J a w o r s k a, Z dyskusji radzieckich historyków sztuki nad książką